

Sporen van het spoor

Wandelen langs het oude bietenspoor

LAW 56 km

8 wandelingen van 3 tot 13 km

Sporen van het spoor

Graag leiden wij u door het Zuid-Bevelandse landschap langs en over het oude bietenspoor, dat zoveel jaren dienst gedaan heeft. Een route over oude spoordijkjes. Het eerste deel van het traject is nog duidelijk te herkennen, daar tuft in de zomermaanden het oude stoomtreintje van Goes naar Hoedekenskerke. Het traject na Oudelande is lastiger te herkennen, veel oude spoordijken hebben na de ruilverkaveling een andere functie gekregen. Gelukkig zijn er nog veel sporen van het spoor bewaard gebleven. Regelmatig kom je in dezelfde stijl gebouwde huisjes tegen, die destijds als stationnetje fungeerden. Er zijn nog weegbruggen voor de overslag van goederen te zien en coupures (doorgang door de dijk die afgesloten kan worden met een waterkering) zijn nog royaal aanwezig. Wandelen op Zuid-Beveland is in sommige opzichten een stap terug. Terug in de tijd wel te verstaan.

Overzicht:

Goes-'s-Gravenpolder	7 km
's-Gravenpolder - Kwadendamme	5 km
Kwadendamme - Hoedekenskerke	3,5 km
Hoedekenskerke - Baarland	4 km
Baarland - Oudelande	2,5 km
Oudelande - Driewegen/Ovezande	6 km
Driewegen/Ovezande - 's-Heerenhoek	13 km
's-Heerenhoek - Heinkenszand	5 km
Heinkenszand - 's-Heer Arendskerke	4 km
's-Heer Arendskerke - Goes	6 km
Van begin tot eind	56 km

Regio VVV Zuid-Beveland en Tholen

Kantoor Goes, Singelstraat 13, 4461 HZ Goes
Telefoon 0900- 1681666
www.hartvanzeeland.nl

Folderserviceposten

Recreatiecentrum Scheldeoord	Landingsweg 1	Baarland
Kantoorboekhandel Elma	Dorpsstraat 58	Heinkenszand
Kwekerij Sluishoek	Jurjaneweg 5	Borssele

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Europese Unie.

Uitgave: Regio VVV Zuid-Beveland en Tholen

Samenstelling: Gemeente Borsele, Regio VVV Zuid-Beveland en Tholen, ZMF.

Foto's: ZMF, Regio VVV Zuid-Beveland en Tholen, Stichting Traditioneel Zeilend Zeeland.

Vormgeving en productie: Nilsson, Goes.

Stoomtrein Goes-Borsele

De ringlijn van de vroegere spoorweg maatschappij "Zuid-Beveland" uit 1927 is een rijksmonument. Het bestaat uit een tramremise, een spoorbaan, vijf tramstations met bijbehorende goederenloods en een enkel peron. Ook hoort er bij dit monument nog een weegbrug met weeghuisje en een coupure.

In de jaren '30 werd de ringlijn gebruikt voor stukgoederenvervoer, waaronder de suikerbieten-oogst die vanuit Goes per boot verder werd vervoerd, maar ook voor personenvervoer. Sinds 1971 exploiteert de stoomtrein Goes-Borsele de toeristische museumspoorlijn van Goes naar Hoedekenskerke.

Goederenloods in Goes

De goederenloods is gebouwd in Waterstaatsstijl of Neo-Classicisme. Veel, voornamelijk openbare, gebouwen vielen eind 19-e eeuw en begin 20e eeuw onder het gezag van het Ministerie van Waterstaat. Architecten van dit Ministerie waren verantwoordelijk voor ontwerp en constructie.

De goederenloods stond tot 2001 in Middelburg en is dit jaar in zijn

geheel opgelicht en verplaatst naar Goes, waar het nu dienst doet als museumrestaurant.

Kenmerken zijn: constructie van gewapend beton en versierd metselwerk, een eenvoudige halachtige structuur en elementen afgeleid uit de Grieks-Romeinse bouwkunst, zoals de naar voren springende, pilaarachtige versiering op de hoeken van de westelijke buitenmuur.

Zichtbare restanten van een oude spoordijk.

7 km

Goes – 's-Gravenpolder

Attractie:

- **Station Stoomtrein Goes - Hoedekenskerke**

Verlaat het station aan de achterzijde, trap op, aan de rechterzijde langs de fietsenstalling. Het pad gaat over in de weg Stationspark. Steek op de kruising de Van Hertumweg recht over, ga aan de overkant linksaf.

Vervolg de Van Hertumweg tot de rotonde, steek de Anthony Fokkerstraat recht over en ga vervolgens direct rechts het park in.

In het park de eerste weg links, de brug over, het pad vervolgen tot de tweede weg links. Ga hierin. Steek de Van Hertumweg over en vervolg het pad langs het water.

Vlak voor het hertenkamp rechtsaf gaan, de brug over en links het fietspad op. Bij de huizen rechtsaf de Wagnerlaan in, rechtsom de 16 Eco-solar huizen, een milieuvriendelijk project met landelijke uitstraling, tot aan de Debusseylaan. De Debusseylaan ingaan tot de Chopinlaan.

Dan rechtsaf een graspad in dat bijna onmiddellijk overgaat in de Denverlaan. Recht vooruit begint het boerenland met een fruitboomgaard. Ga

Bloemdijken

Op de Bloemdijken in Zuid-Beveland groeien zeldzame planten zoals wilde Marjolein en wollige distel. De samenstelling van de dijken speelt daarbij een rol. Er zijn dijken die kalkrijk of juist kalkarm zijn. Anderen bestaan uit zware klei, zand of lichte zwavel. Verder spreken de ligging van de dijk ten opzichte van de zon en de hellinghoek van het talud of de hoogte van de dijk een woordje mee.

linksaf het Pykeswegje in en bij de eerste splitsing weer naar links. Vervolg het wegje tot het halfverharde pad rechts. Ga dit pad in tot de T-splitsing. Dan rechtsaf tot aan het spoor. Ga over het spoor en dan direct links een onverhard paadje op. Loop verder langs de spoorlijn onder het viaduct door tot aan de Kloetingseweg. De route loopt hier door het landschap De Poel, eiland Zuid-Beveland. Let op de trein!

Vanaf de Kloetingseweg linksaf en direct weer rechts, de route langs het spoor vervolgen. Dit is de 's-Heer Abtskerksezandweg die de spoorlijn kruist en uitkomt op de Bosseweg.

Op de Bosseweg linksaf gaan en de spoorlijn weer kruisen tot de Zaaidijk. Hier rechtsaf. Dit is de Ruilverkavelingsweg. Deze weg volgen tot aan de Polderweg. De route gaat hier rechtsaf.

's-Gravenpolder – Kwadendamme

5 km

Station 's-Gravenpolder - 's-Heer Abtskerke aan Ruilverkavelingsweg rechts.

Horeca, overnachting, attracties:

's-Gravenpolder

- Aziatisch Restaurant de Paradijsvogel - 's-Gravenstraat 3
- Café De Smidse - 's-Gravenstraat 37
- Cafetaria De Brandpit - Goesestraatweg 5A
- Trekkermuseum

Nisse

- Theeschenkerij de Akkerwinde - Lageweg 6
- Bakkerij/Theetuin Jikkemiene - Dorpsplein 46
- B&B de Weeltjes - Brilljetjesdijk 1
Tel. 0113-655626
- Schaapskudde bezoekerscentrum

Ga de spoorlijn over, neem de eerste afslag links, dit is de Bergweg. Deze weg, met rechts een vliedberg, volgen tot de Palmboomseweg en hier linksaf gaan en voor de spoorlijn rechtsaf gaan. Dit is de Koedijk.

Station Nisse aan de linkerkant

De Koedijk volgen tot de onverharde Essendijk en hier linksaf gaan. Steek de drukke Schoorkenszandweg recht over naar de Vleugeldijk toe. Dit is het landschap van de voormalige zeearm De Zwake. Ga de Vleugeldijk op.

Lindebomen

Ook wel grenslinden genoemd, zijn bomen die zo'n 150 tot 250 jaar geleden geplant zijn op dijken. Ze geven vaak een eigendomsgrens aan en komen alleen nog voor in westelijk Zuid-Beveland. Meestal staan ze alleen, soms per twee. Sinds 1995 zijn er zo'n 100 oude bomen opgeknapt en zijn er veel jonge grenslinden geplant op daarvoor passende plaatsen.

De Vleugeldijk wordt na de huizen een onverharde dijk. Rechts, achter het groen, ligt de Zwaakse Weel. Na de bocht gaat de dijk over in de Lange Mairedijk. Deze dijk volgen tot aan de spoorlijn en voor het spoor rechtsaf gaan. De onverharde weg loopt tussen een boomgaard (deels gekapt) en de spoorlijn tot het Groenewegje.

Bij het Groenewegje linksaf gaan en vóór de spoorlijn meteen weer rechts het wandelpad op. Het pad kruist hier de Zwaakse Weel, de coupure van de dijk, gaat langs het station van Kwadendamme tot aan het Langewegje. De route gaat hier linksaf het Langewegje op.

Coupure in de dijk bij Kwadendamme

Een coupure is een doorsnede van een waterkerende dijk, in dit geval gemaakt voor de aanleg van de spoorbaan van de tramlijn. De bakstenen muren met enkele natuurstenen elementen hebben een geklonken stalen draaideur om de coupure te kunnen afsluiten.

**Kwadendamme/
Langeweegje –
Hoedekenskerke**

3,5 km

Station Kwadendamme

Horeca, overnachting, attracties:

- *Tapperij Lands Welvaren - A de Koningstraat 5*
- *Vlindertuin/restaurant Berkenhof - Langeweegje 10a*
- *Zadelmakerij Paree, Siguitsedijk*
- *Minicamping 't Kwadammertje Siguitsedijk 33 - tel. 0113-649700*
- *Bezoekerscentrum Natuurmonumenten bij Zwaakse Weel*
- *Gereedschapsmuseum Horletoet*
- *Kwekerij 't Groene Weegje - Aalweg 1*

Op het Langeweegje de eerste weg rechtsaf, de Kruisweg, ingaan. De eerstvolgende weg, de Slabbekoornseweg rechtsaf nemen en aan het einde

Oud kernland eiland Borsele

Hoedekenskerke, Baarland en Oudelande liggen op de voormalige eilanden Oost-en West Borsele. Dit gebied is ontstaan in de vroegere Middeleeuwen en herverkaveld na de watersnoodramp van 1953. De oude kenmerken van het middeleeuwse landschap zijn verdwenen. Typisch voor de huidige landschapsaankleding zijn de groene windsingels van struiken en bomen langs de wegen.

Tramstations

De stations zijn gebouwd in Interbellum architectuur, in de volksmond bekend als de jaren 30-stijl die doordrong op het platteland, met invloeden van de Amsterdamse School. Dat is te zien aan de brede, lange kozijnen, de schoorstenen die ergens in de nok (niet aan het einde) zijn aangebracht en de steile daken. Verder steken de daken ter hoogte van de goot wel 70 cm over de muren heen. Zo ontstaan hele brede overstrekken, die bijna altijd een gedeelte om de hoek doorlopen. Tenslotte zijn de fijne detaillering, zoals lage goten en betimmering van schroten in plaats van planken, en de baksteenarchitectuur kenmerkend voor deze stijl.

linksaf de Aalweg op. Dit is het landschap van het Oud Kernland Borsele.

Volg de Aalweg tot de Molenstraat in Hoedekenskerke, hier linksaf gaan de Molenstraat op.

Nog in gebruik; het traject stoomtrein Goes-Hoedekenskerke

Hoedekenskerke – Baarland

4 km

Station Hoedekenskerke

Horeca, overnachting, attracties:

Hoedekenskerke

- *Wienkeltje van Wullempje, museumwienkeltje, Kerkstraat 32a*
 - *Cafe-restaurant Westerschelde - Havenstraat 22*
 - *Paviljoen de Steiger - Nw. Veerweg 4*
 - *Minispoorbaan - Kapuinhoekweg*
- #### **Baarland**
- *Camping/Recreatiecentrum Scheldeoord - Landingsweg 1 - Tel. 0113-639900*
 - *Galerie G achttien 8 - Baarland*

Loop vanaf de Havenstraat over de spoorlijn, ga direct daarna rechtsaf het smalle Kapuinhoeksepad op. Dit pad gaat over in de Boeiertweg en komt uit op de Kapuinhoekweg. Deze weg rechts opgaan. Hier ligt ook het officiële eindstation van de Stoomtrein Goes-Borsele in Hoedekenskerke. Het spoor wordt nog wel gebruikt tot Oudelande.

De Kapuinhoekweg gaat over in de Kerkepolderweg. Deze weg volgen tot aan de eerste afslag rechts de Striepseweg. Let op: er wordt hard gereden op deze weg! De route gaat hier rechtsaf de Striepseweg in.

Vanaf de Striepseweg de eerste weg rechts de Industrieweg op en de spoorlijn over. De Industrieweg volgen tot aan de Oude Polderdijk. De route gaat hier rechtsaf.

Dijken

Zuid-Beveland heeft vele kilometers dijk. De Koedijk, opgenomen in de route tussen 's-Gravenpolder en Kwadendamme, is de oudste dijk. Opvallend is dat de dijk heel laag is. Dat komt omdat de klei in de loop der tijden is ingeklonken. Om Zuid-Beveland te beschermen

Bijgebouwen bij de stations

Ook hier de invloeden van de Amsterdamse School. De daken zijn veel minder steil en de goten zijn rondom het gebouw aangebracht. Daardoor is er geen gemetselde topgevel en heeft het dak de vorm van een schild. Soms is er op de dakpunten een versiering, piron, aangebracht. De gevels zijn verder gevuld met baksteen en hout. Dit in tegenstelling tot de Zeeuwse schuren. Die waren heel sober, bestonden alleen uit hout en hadden een topgevel die doorliep tot aan het dak, zodat er sprake was van een zadeldak.

tegen het water, moesten de dijken steeds hoger worden. Want de zeespiegel steeg naarmate de tijd verstreek. Al die zeedijken liggen nu in het land. De hoogste zeedijk is nu de Westerscheldedijk, de scheiding tussen Zuid-Beveland en de Westerschelde.

Wandelen langs het oude bietenspoor

De attracties, bezienswaardigheden en overnachtingsadressen met telefoonnummer vindt u in de tekst bij de wandelingen.

Baarland – Oudelande

2,5 km

Station Baarland aan de Industrieweg

Horeca, overnachting, attracties: Oudelande

- *De Teetuin - Iseweg 2 -
Tel. 0113-548239*
- *B&B Boerderij de Hoogte
Iseweg 2 - Tel. 0113-548239*
- *Minicamping Lambrechtshoeve
Iseweg 4 - Tel. 0113-352441*
- *Wijmakerij de Hellenburg - Hellen-
burgstraat 28*
- *Wijngaard de Oorsprong - Zwinweg*

Vanaf de Oude Polderdijk de eerste
weg linksaf gaan de Herverkavelings-
weg op.

Aan het einde van de Herverkavelings-
weg linksaf en meteen weer rechts de
Watervlietseweg op.

Volg de Watervlietseweg tot aan de
Dierikweg. Ga hier linksaf.
Let op: hier wordt hard gereden.
Ruim voor de spoorlijn is de kruising
met de Molenpolderdijk. De route
gaat hier rechtsaf.

Vaete

Midden in het dorp Baarland, de
route komt hier langs op de
omweg, ligt vaete. De vaete was in
vroegere tijd de drinkput van het
vee in het dorp en werd ook
gebruikt als brandput. Ook diende
het als drinkwatervoorziening voor
de mens. Vaetes speelden een grote
rol in de Middeleeuwen tot in de
18e/19e eeuw. Pas met de komst
van de waterleiding verdween hun
functie.

De Zwake, Zwaakse Weel

**De Zwake was vroeger een zeearm
die na de stormvloed van 1014
en 1134, de eilanden Zuid-Beve-
land en Borsele van elkaar
scheidde. Tot 1445 toen er een
dam door de Zwake werd gelegd,
was dit een belangrijke vaarroute
binnendoor naar Antwerpen. Nu
heet dit water de Zwaakse Weel.**

Bijna 'verdwenen' spoorbaan

Oudelande –
Driewegen/
Ovezande

6 km

Station Oudelande links voor het spoor.

Horeca, overnachting, attracties:

Driewegen

- **Minicamping/huifkarverhuur**
Toffe Peer - Weltevredendijk 1 -
Tel. 0113-653077

Ovezande

- **New City - Hoofdstraat 69**
- **Cafe Pension de Zak**
Hoofdstraat 67
- **Cafe Bar 't Klompekot**
's-Heerenhoeksedijk 56
- **B&B Grootjans - Strobbelhoekstraat**
22 - Tel. 0113-655174
- **Hotel-pension-boomgaard- theetuin**
De Witte Hoeve - Bloemenstraat 37 -
Tel. 0113-655772

Borssele

- **Minicamping de Krukel**
Zeedijk 16 - Tel. 0113-352469
- **Kwekerij Sluishoek - Jurjaneweg 5**
- **Cafetaria de Bounty - Ooststraat 2**
- **Vliedberg 'Berg van Troye'**

Volg de Molenpolderdijk tot de Krui-uitsedijk. De route loopt hier weer door het voormalige stroomgebied van De Zwake. Ga linksaf, steek bij de Ovezandseweg recht over en vervolg het verlengde van de Kruiuitsedijk. Neem de eerste afslag rechts, de Kamerpolderdijk.

Vanaf de Kamerpolderdijk de eerste weg links, de onverharde Storm-

**Grootschalig
polderlandschap**

Het grootschalig polderlandschap is bedijkt vanaf 1500 tot 1948. De dijken liggen hier te ver uit elkaar en wegen zijn er lang en recht. In dit gebied zijn Borssele en 's-Heerenhoek te vinden.

polderdijk op tot aan de Noordpolderdijk en hier rechtsaf gaan.

Coupure in het talud van deze dijk voor de oude doorgang van de stoomtrein.

Vanaf de Noordpolderdijk de eerste dijk rechts, de Weltevredendijk opgaan. De Weltevredendijk gaat over in de Schoondijksedijk gaat vervolgens over in de Kortedijk.

Vrijwel onmiddellijk links ligt de onverharde Ruigendijk, ga deze dijk op.

De Ruigendijk volgen tot de Platteweg en hier rechtsaf gaan tot de Wolfhoekseweg. De route gaat hier linksaf.

Vliedberg

Een vliedberg is een heuvel in het landschap, nauw verbonden met de historie. Vroeger stond er vaak een kasteel of versterkte boerenhoeve op. Een vliedberg had toen een militaire functie.

Spoorlijn omzoomd door bloemdijken

**Driewegen/
Ovezande –
's-Heerenhoek**

13 km

Station Ovezande/Driewegen aan de Wolfhoekseweg, links

**Horeca, overnachting, attracties:
's-Heerenhoek**

- **Bar Walk Inn - Heerenstraat 21**
- **Restaurant de Korenbeurs
Heerenstraat 17**
- **Eetcafe de Kroon
Heerenstraat 19**
- **Partycentrum De Geveltjes
Marktstraat 16**
- **Boerenwoning het Vleugelhof
Vleugelhofweg 12, Tel. 0113-
352106**

Nieuwdorp

- **Restaurant Landlust - Landlustweg 1**
- **Boonman's wijnmakerij - Stoofweg
10**

De Wolfhoekseweg komt uit op de Groenedijk, ga hier linksaf en aan de het einde rechtsaf de Ruigendijk op.

Vanaf de Ruigendijk (gaat over in de Baandijk) de tweede weg rechts nemen, dit is de Hollepoldersdijk. Deze dijk opgaan en volgen tot de Westeindsdijk, hier rechtsaf gaan.

Vanaf de Westeindsdijk de fietsroute volgen die uitkomt op de 's-Heeren-

hoeksedijk.

Vanaf de 's-Heerenhoeksedijk, vrijwel onmiddellijk schuin rechts terug, de Sint Anthoniedijk op die na het eerste stuk overgaat in een onverharde dijk.

De Sint Anthoniedijk komt uit op de Rietveldweg, hier linksaf en op de Kraaijertsedijk links en gelijk weer rechts de Beeldhoeveweg in. Dit is het grootschalig polderlandschap. De route gaat hier rechtdoor.

Weel

Een Weel heeft een ronde vorm en is een restant van een dijkdoorbraak. Om de stroomgaten te sluiten werd de dijk met een wijde bocht over de voorliggende schorren gelegd. De Zwaakse Weel en de Westeindse Weel (tussen Borsele en 's-Heerenhoek) hebben eigenlijk een verkeerde naam, want het zijn beide kreekresten of getijdegeulen.

's-Heerenhoek – Heinkenszand

5 km

Horeca, overnachting, attracties:

Heinkenszand

- Klompenmakerij Traas - Westdijk 3
- Cafe de 3 - Dorpsstraat 113
- Cafe Belami - Dorpsstraat 115
- Cafe Restaurant de Blauwe Reiger - Dorpsstraat 50
- Chinees restaurant Happy Garden - Kerklaan 9
- Restaurant An Fong - Stationsweg 1
- Brasserie Restaurant de Geertruidahoeve - Stelleweg 5
- Vakantiepark Hof van Zeeland - Stelleweg 1 - Tel. 0113-562260
- Stelleplas Recreatie - Stelleweg 1
- Vakantiewoning Deurloo - Vlaandertseweg 3 - Tel. 0113-655632
- Vakantiebungalow Lampert, Geertruidahof 25 - Tel. 0118-461903

Lewedorp

- Eetcafe de Tol - Toldijk 5
- Appartement Louwerse - Oude Kraayertsedijk 10 - Tel. 0113-612300
- Minicamping/Witlofkwekerij Veldzicht - Veldzichtweg 1 Tel. 0113-612286
- Pension de Goede Verwachting Burgemeester Vermetstraat 2 Tel. 0113-612204

Kleinschalig polderlandschap

Het voormalige stroomgebied van de zeearm De Zwake, met daarin onder meer de dorpen 's-Gravenpolder, Kwadendamme, Driewegen, Ovezande en Heinkenszand, heet het Kleinschalige polderlandschap. De polders zijn bedijkt tussen 1134 en 1500. De horizon wordt hier bepaald door dijken beplant met bomen.

Vanaf de Beeldhoeveweg, de eerste weg rechts de Vroonhoek nemen. De Vroonhoek komt uit op de Barbesteinweg, hier linksaf gaan.

Laat op de Barbesteinweg, de Zuiderlandseweg liggen. Aan het eind van de huisjes rechts, begint een grasdijk die parallel loopt aan de Barbesteinweg. Dit is de Meerkotsedijk en daar waar de dijk naar rechts buigt is er een hekje.

Ga het hekje over de Meerkotsedijk op, met nu links het Grootchalig Polderlandschap en rechts het Kleinschalig Polderlandschap. Deze dijk is ook opgenomen in de LAW-route, er lopen dikwijls paardjes. Aan het einde van de Meerkotsedijk over het hekje linksaf de verharde Meerkotsedijk op.

Vanaf de Meerkotsedijk de eerste straat rechts ingaan, deze straat loopt evenwijdig aan de drukke Heinkenszandseweg. Aan het einde komt deze weg uit op de Boomdijk die aan de overkant van de Heinkenszandseweg doorloopt. Steek over en ga daar de Boomdijk op.

De Boomdijk volgen. Om de bocht wordt dit de Kortevele, die langs de spoorlijn loopt en uitkomt op de Oudelandseweg, hier linksaf gaan en onmiddellijk over de spoorlijn rechtsaf het Spoorwegje op.

Het Spoorwegje volgen, na een paar huizen linksaf gaan en aan het einde rechts het Bossepad nemen (minder dan een meter breed). Het pad gaat over de spoorlijn en komt uit op de Westdijk. De route gaat hier linksaf.

De Westdijk volgen over de spoorlijn en de eerste weg rechts, de Slaakweg, ingaan. Aan het eind een driesprong met een markante lindeboom. De route gaat hier linksaf de Plattendijk in.

'Weeltje'

Heinkenszand – 's-Heer Arendskerke

4 km

**Horeca, overnachting, attracties:
zie bij Heinkenszand op pagina 13**

Vanaf de Plattendijk de eerste weg rechts in. Dit is de Noordlandseweg. Bij de t-sprong rechtdoor lopen tot aan de volgende kruising, vervolgens rechtsaf de Boerendijk op.

De Boerendijk volgen tot vlak voor de spoorlijn. Hier linksaf gaan, dit is de Stelledijk.

De dijk maakt bij een lindeboom een bocht naar rechts, gaat de spoorlijn over en maakt weer een bocht naar rechts en daarna naar links. Steek de drukke Noordzakweg recht over naar 's-Heer Arendskerke. Dit is de Oude Rijksweg.

Volg deze weg tot in het dorp. Bij Autobedrijf 's-Heer Arendskerke aan de rechterkant, de dijk af en vervolgens rechtsaf de Vermetstraat, die recht op de kerk af loopt, ingaan.

De Poel, eiland Zuid-Beveland

Vanaf de rijksweg A58 tot aan het einde van de Koedijk loopt de route door de Poel. Dit landschap is ontstaan in de vroegere Middeleeuwen, maar nu grotendeels herverkaveld. Kenmerkend zijn hier de hollebollige weilanden, die zijn ontstaan nadat het veen op de lagere gronden was weggegraven voor zoutwinning of het gebruik als brandstof. Verder valt de Poel op door meidoornheggen, vroeger gebruikt als afscheiding voor het vee, en door welen. Nisse en 's-Heer Abtskerke liggen in dit gebied.

'Bietenschuit'

's-Heer Arendskerke-Goes

6 km

Horeca, overnachting, attracties:

's-Heer Hendrikskinderen

- **B&B Wisse-Heystek - Den Omloop 19**
Tel. 0113-216238

's-Heer Arendskerke

- **Speelboerderij/café-restaurant**
't Klokhuis

's-Heer Abstkerke

- **Kwekerij Westhof - Westhofsezand-**
weg 3

Bij de kerk, aan de Torenring, rechtsaf gaan tot ongeveer halverwege deze rondgang en rechtsaf de Wissekerkseweg inlopen.

Over de Wissekerkseweg het dorp uit. De weg loopt langs velden en boederijen tot aan het spoor. Hier overheen gaan. Dit is Wissekerke. De Wissekerkseweg volgen tot aan de doorgaande weg. Hier rechts het fietspad op en na 50 meter er weer af en rechtsaf de Oude Rijksweg in.

Volg de Oude Rijksweg tot aan 's-Heer Hendrikskinderen. Pas bij een afslag Sinoutseweg, rechtsaf gaan. Deze weg volgen tot vlak voor de spoorwegovergang (Vlissingen-Goes). Hier linksaf de Ploegweg in, loopt parallel aan het spoor, en deze weg helemaal uitlopen. De Ploegweg gaat onder een viaduct door en de buitenwijken van Goes doemen op. Het eind van deze weg gaat over in een fietspad. Loop langs het fietspad en houdt de bordjes Station aan. De route gaat langs de Ringbaan West, Edisonstraat, klein stukje M.A. de Ruitenlaan en de Lijnbaan, zo naar het station Goes.

De bietenoogst kwam uiteindelijk aan in Goes, het vervoer ging verder over water, naar Dinteloord, waar de suikerfabriek stond. In de jaarlijkse bietenrace in oktober doet een vloot van historische schepen deze tocht weer herleven.

Bieten pulp:

Ik schrik me een biet

Het zal me een biet wezen

*Je knollen voor bieten
laten verkopen*

*Dat de kat van huis is zal
de muizen een biet wezen,
ze dansen toch wel op tafel.*

*Je de bieten van het brood
laten eten.*

*Het paard achter
de bietenwagen spannen*

Eén biet maakt nog geen tocht

Iemand een pee stoven

Met een biet in het riet gestuurd

Met man en biet vergaan

*Beter een biet in de mand
dan de lucht van Teun*

De biet valt niet ver van de boot.

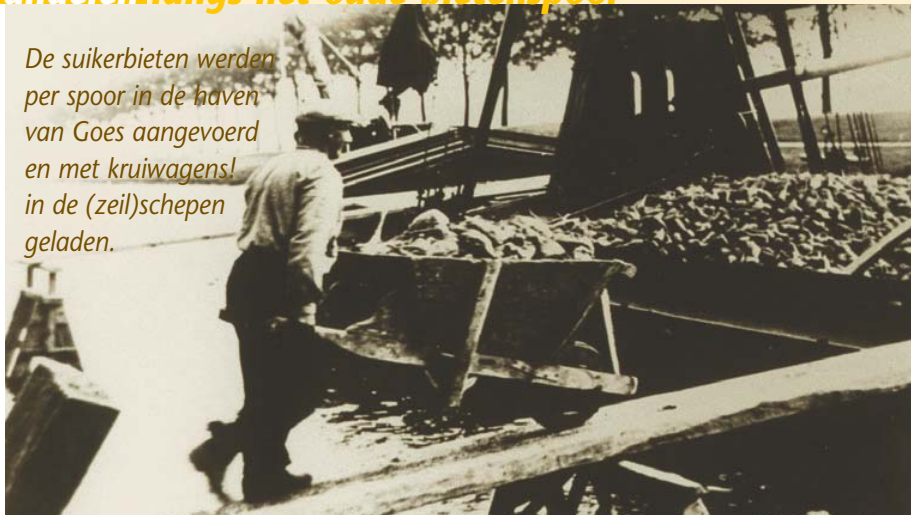
*Wie de biet past, had beter
een schoen genomen.*

Door de bietenmand vallen.

*Wie bieten vaart wie
bietenstroop eet*

*Wie de biet niet eert
is het klontje niet weert*

De suikerbieten werden per spoor in de haven van Goes aangevoerd en met kruiwagens! in de (zeil)schepen geladen.

Het Suikerpeeën lied

Refrein:

*Als de biet, begint te lonken
"Vaar mij naar 't Brabandse land"
Hijst de bruine vloot z'n zeilen da's gewis
Nu de bietentijd gekomen is*

*Trossen los, de bruine vloot moet varen
Wacht geen moment de bieten zijn aan boord
Goede wind, het schuim al op de baren
De zeilen bol, ja zo gaat het wel voort*

Refrein

*Varen van Tholen naar de beverlanden
Dan naar Schouwen, aan de overkant
Overall om bieten op te halen
In een grote ouwe mand*

Refrein

*Als de klok van Arnhemuiden
Welkom thuis voor ons zal luiden
Wordt de vreugde soms vermengd met droefenis
Als een schip op zee gebleven is*

Met (zeil)schepen werden de suikerbieten vanuit Goes naar de suikerfabriek in Dinteloord vervoerd.

